

سفره انداخته صد صد دارد!

گپ و گفتی با دبیران استان مرکزی

دکتر مهدی چوبینه

لیلا اصلاحی: من لیلا اصلاحی هستم، فوق لیسانس جغرافیا و دبیر دبیرستان‌های ناحیه یک اراک. سابقه تدریس بیشتر در مدارس نمونه بوده است. در مورد کتاب جدیدالتألیف، موضوعی که بیشتر به نظرم می‌رسد این است که بعضی از درس‌ها یک هدف کلی ندارند، یعنی آدم مسیر حرکت درس را متوجه نمی‌شود، به‌خصوص همین درس اول که معلوم نیست هدفش چیست و ما می‌خواهیم در این درس به کجا برسیم. با دقت در صفحات اول می‌بینیم که در مورد جغرافیا و هدفش در زندگی صحبت می‌کند، بعد می‌آید جغرافیای تاریخی را می‌گوید، بعد تقسیم‌بندی رشته جغرافیایی را می‌گوید، بعد دوباره می‌رود سراغ مثلاً مباحث جغرافیا، فلسفه جغرافیا و در مورد این‌ها صحبت می‌کند، یعنی جسته و گریخته. مثل این است که فقط این‌ها را کنار هم قرار داده باشند. نه سلسله‌مراتبی، نه هدف و برنامه مشخصی؛ نمی‌دانیم از کجا می‌خواهیم برویم و به کجا باید برسیم که اصلاً برای امثال ما قابل درک نیست.

مطلب دیگر اینکه با وجود همان سرفصل‌های سال گذشته تنوع مباحث زیاد است و در عین حال که به تک‌تک آن‌ها زیاد پرداخته نشده و فقط یک اشاره‌ای کرده و رد شده، دنیایی سؤال برای دانش‌آموز و دنیایی مشکل برای دبیر و ... را باقی گذاشته، طوری که انگار همه این‌ها رها شده‌اند. من فکر می‌کنم اگر می‌آمدیم هر سال یک سری مباحث خاص را در هر پایه تدریس می‌کردیم شاید این مشکل حل می‌شد. مثلاً می‌بینیم دانش‌آموز ما از دوره ابتدایی دارد زندگی شهری را می‌خواند، روستایی را می‌خواند، قطب‌های صنعتی را می‌خواند، با خدمات بخش‌های مختلف آشنا می‌شود، بعد چند وقت دیگر دوباره این‌ها تکرار می‌شود. خوب، بهتر است از اول آن مباحث ابتدایی را بگوییم بعد بیایم سراغ دوره‌های متوسط و یک سری مباحث تخصصی‌تر را بگوییم و در متوسطه دوم با برنامه‌ریزی بهتر با فضاهای جغرافیایی آشنا

اشاره

در اردیبهشت ماه سال ۹۶ فرصتی فراهم شد تا در جمع دبیران استان مرکزی باشیم. در این برنامه سردبیر مجله، دکتر شایان نیز حضور داشتند. محل نشست در اردوگاه امام خمینی (ره) شهر خمین بود. در بین برنامه‌های صبح و بعدازظهر با جمعی از همکاران این استان گفت‌وگویی صورت گرفت تا نظرات خود را در مورد کتاب جدید پایه دهم و همچنین نظرات و انتظارات خود را در مورد مجله رشد آموزش جغرافیا اعلام کنند. آنچه در ادامه می‌خوانید، حاصل این گفت‌وگو و دیدگاه‌ها و پیشنهادهای این عزیزان است. در برخی از استان‌ها سرگروه‌های آموزشی استان به انتخاب و ابتکار خود، میزگردهایی را تدارک می‌بینند و گردانندگان مجله را یاری می‌کنند تا صدای دبیران استان خود را به گوش همکاران دیگر استان‌ها برسانند. مجله رشد آموزش جغرافیا آمادگی خود را برای برگزاری چنین گفت‌وگوهای تخصصی در سایر استان‌ها اعلام می‌دارد. شرکت‌کنندگان در این میزگرد عبارت بوده‌اند: خانم‌ها لیلا اصلاحی، طوفان محمدی، مرضیه مقدم، زهره صالحی، آقایان عباس سمعی و خالعلی شاملو.

در کل یک مجله علمی است.

از نظر دسترسی هم دو سه سالی است که این طوری شده. قبلاً در همه مدارس در دسترس بود، ولی متأسفانه روش توزیع آن در دو سه سال اخیر به این شکل شده که به راحتی در دسترس قرار نمی‌گیرد. البته من چون سرگروه هستم دسترسی دارم و از مرکز پخش تهیه می‌کنم، ولی خوب باید مدیران را مجاب کنند که حتماً آن را برای دبیران فراهم کنند. در مورد کتاب هم وقتی من مقایسه می‌کنم کتاب را با کتاب پارسال، خیلی از قسمت‌های کتاب پارسال مطالب را بهتر بیان کرده بود. یکی مبحث جمعیت و مهاجرت بود که کتاب پارسال خیلی خوب این‌ها را طبقه‌بندی و موضوع‌بندی کرده بود، یا سکونتگاه‌های شهری و روستایی از هم تفکیک شده بود، زیرا نحوه شکل‌گیری آن‌ها با هم تفاوت دارد، ولی در کتاب امسال کمتر بررسی شده است. یک مقدار هم اگر نقشه‌ها بهبود پیدا کند می‌توانیم استفاده خیلی خوبی از آن‌ها ببریم. درباره درسنامه نوشتن و قسمت‌بندی مطالب و طبقه‌بندی مطالب برای یادگیری بهتر بچه‌ها باید کمی دقت کرد. وقتی مطالب به دنبال هم بیاید یک مقدار یادگیری آن مشکل‌تر می‌شود، در حالی که ما اگر این‌ها را به ترتیب، مثلاً در قالب شماره یک، شماره دو و... بیاوریم و مشکلات و محدودیت‌ها یا خصوصیات را طبقه‌بندی کنیم به نظر من روش یادگیری آن‌ها بهتر می‌شود.

گاهی هم روایی و ارتباط بین مطالب در این کتاب گسسته می‌شود. نظر دیگری هم داشتم. چون من خودم برنامه‌ریزی شهری خواندم، بیشتر مباحث مربوط به آب و هوا و اقلیم است و مقالات مربوط به خصوصیات شهری و روستایی کم است که اگر به این‌ها پرداخته شود بهتر است.

یک پیشنهاد هم دارم. چون کتاب‌ها دوباره از نو نوشته می‌شوند، اگر موضوعاتی یا مقالاتی در زمینه موضوعات کتاب پیشنهاد شود که همکارها روی آن کار کنند پشتوانه و کمک خوبی برای همه همکاران است و می‌تواند مجله را از نظر آموزشی و پژوهشی پر بارتر کند.

چوبینه: خیلی متشکرم. لازم است یک توضیحی اینجا بدهم از باب اینکه دوستان دیگری نیز همین مسئله را مطرح کرده‌اند که بخش عمده‌ای از مطالب مجله جغرافیا به جغرافیای طبیعی اختصاص دارد و ما را هم متهم می‌کنند که چون شما خودتان طبیعی خواندید از آن‌ها بیشتر حمایت می‌کنید. ولی واقعیت این است که همکاران در حوزه جغرافیای انسانی کمتر می‌نویسند، اگر بنویسند که ما از خدا می‌خواهیم مجله‌مان تعادل داشته باشد و هر دو بازوی جغرافیا را در نظر داشته باشیم. همین‌جا پیشنهاد می‌کنم هر یک از دوستان حاضر در این جلسه در حوزه جغرافیای انسانی اگر مطلبی دارند بفرستند. ما استقبال می‌کنیم از مقالاتی که در حوزه جغرافیای انسانی باشد.

مرضیه مقدم: من

فوق‌لیسانس برنامه‌ریزی شهری و توریسم در دبیرستان تزکیه ناحیه دو اراک تدریس می‌کنم. درباره ایرادات کتاب که مطالب گفته شده است و طبق فرمایش خودتان

شویم و اینکه من حالا باید چه کار کنم؟ من حالا وظیفه‌ام چیست؟ در این دوره بهتر است دانش‌آموزان را با ویژگی‌های زندگی‌شان آشنا بکنیم و اینکه الان وظیفه‌شان برای مراقبت از محیط‌شان و محافظت از محیط‌زیست‌شان چیست؟ یعنی در دوره دوم متوسطه بیشتر باید بهره‌برداری‌ها و نگرش‌های بهتر فکر کنیم.

در مورد نواقص کتاب هم که صحبت شد، باید بگویم برخی نقشه‌ها زیرنویس ندارند و آن‌ها هم که زیرنویس دارند، زیرنویس‌ها با نقشه‌ها مطابقت ندارند. مثلاً در قسمت آب‌وهوا زیرنویس مربوطه به بیابان آمده، در صورتی که نقشه اصلاً بیابانی را نشان نمی‌دهد و بیشتر کوه‌ها را نشان می‌دهد. یا مثلاً در صفحه ۴۲ در بخش ناهمواری‌ها، اصلاً نقشه‌ها تناسب با مباحث ندارند یا اصلاً بحثی در مورد نقشه نشده است.

در مورد مجله هم مشکل من بیشتر دسترسی به مجله است. بعضی از مدارس که روی درس‌های تخصصی (به‌خصوص فیزیک و شیمی و ریاضی در مدارس نمونه) کار می‌کنند بیشتر به آن‌ها اهمیت می‌دهند. من الان در همین دبیرستان رویش که دبیرستان نمونه است زیاد این مجله را ندیدم و در دسترس نیست و یک مقدار از مباحث آن دور افتادم. تنها مشکلی که در مورد مجله دارم همین است و گرنه مجله غنای علمی خودش را دارد و خوب و مناسب است.

طوفان محمدی: من

دبیر دبیرستان فرهنگ ناحیه یک اراک، سرگروه جغرافیای ناحیه یک و فوق‌لیسانس جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری هستم. اول اینکه خواستم تشکر کنم از مجله‌تان، چون سال‌هاست که من از این مجله استفاده می‌کنم و مباحث آن فوق‌العاده مباحث

به‌روزی است و اطلاعات خیلی خوبی به من می‌دهد که در امر تدریس به من کمک می‌کند. مثلاً آنجا که الگوهای تدریس را می‌گوید فوق‌العاده علمی است و برای به‌روز کردن و ارتقای ما معلمان خیلی خوب است.

ایراداتش برطرف خواهد شد. برای سال تحصیلی بعد، اشاره کردند به اینجور مطالب، مطلبی که به ذهن من می‌رسد، بحث روان بودن کتاب است که این مسئله مشکلاتی را برای بنده ایجاد کرده است. بچه‌ها سرکلاس خیلی از من سؤال می‌کنند: «خانم چرا ساده نوشته نشده که ما مطلب را بفهمیم.» متأسفانه بچه‌ها بعضی از کلمات را از نظر ادبی نمی‌فهمند. من خیلی از کلمات ساده را در کلاس معنا می‌کنم و می‌گویم «بچه‌ها معنای کلمه این است و اگر در جمله قرار بگیرد شما باید به این صورت معنا کنید.» مثلاً گاهی من به بچه‌ها تأکید می‌کنم که این نکته کنکوری است، چون طبق تحقیق کارشناسان، دلیل موفق نبودن خیلی از دانش‌آموزان در کنکور ضعف ادبیات بچه‌هاست، یعنی نمی‌توانند سؤال را برای خودشان معنا کنند و بفهمند. من به بچه‌ها می‌گویم بچه‌ها اول متن را متوجه بشوید و هر جا که ایراد دارید، من برایتان توضیح می‌دهم. این مشکل اصلی ماست، وگرنه مطالب کتاب جامع است و اگر این مورد اصلاح شود هیچ مشکلی ندارد و من تا به حال مشکلی نداشتم و سعی کردم در حیطه کار خودم مشکل را برای بچه‌ها حل کنم. درباره مجله، باید بگویم طبق صحبت همکاران کاملاً عالی است، ولی متأسفانه مرتب دریافت نمی‌کنیم. مجلات سال‌های گذشته هست که گاهی از ما می‌خواهند استفاده بکنیم و برای ارزشیابی پایان سال امتیاز مثبت به ما می‌دهند، ولی متأسفانه من همیشه هم به مدیران می‌گویم که مجلاتتان قدیمی است و به‌روز نیست. من معلم حتماً باید اطلاعاتم به‌روز باشد تا در کلاس مطرح بکنم. من مجله را برای این سرکلاس می‌برم که به بچه‌ها بگویم بچه‌ها این مطلب وابسته به این موضوعی است که در کتاب گفته شده است. ولی وقتی به‌روز نیست و بچه‌ها این مطالب را می‌گیرند و دست‌به‌دست می‌چرخانند، متوجه می‌شوند و می‌گویند خانم این مطلب قدیمی است.

مشکل من فقط از این نظر است که به‌موقع به دستمان نمی‌رسد.

چوبینه: چگونه مجله را دریافت می‌کنید؟

مقدم: اشتراک ندارم، مسئولان مدرسه خودشان تهیه می‌کنند و در اختیار ما می‌گذارند، ولی به‌صورت ماهانه یا به‌روز به دست ما نمی‌رسد. مجلات هم مربوط به سالهای قبل است و استفاده‌ای ندارد. برای همین مجبورم بروم و خودم سرچ کنم و مقالات جدید را از اینترنت بگیرم و ببرم کلاس بحث کنم. مشکل من درباره مجله همین است، ولی از نظر مطالب، مجله خیلی خوب و جامع و دقیق و کامل است.

زهرا صالحی: من فوق

لیسانس جغرافیا هستم. بیست سال است که در دانشگاه فرهنگیان و در دبیرستان تیزهوشان و دبیرستان‌های اراک تدریس می‌کنم. سرگروه جغرافیای استان هم هستم.

در ارتباط با کتاب دهم جغرافیای ایران، من یک نکته مثبت بگویم. این کتاب برای دانش‌آموزان نوشته شده و من از دانش‌آموزان که

باز خورد می‌گیرم آن‌ها راضی هستند. من کمتر دیدم که دانش‌آموزی ناراضی باشد. البته اشتباهاتی هم هست که من همیشه بچه‌ها را نسبت به آن‌ها توجیه می‌کنم. ولی در کل اغلب بچه‌ها راضی هستند و می‌گویند که این کتاب ما را با مسائل و مشکلات کشورمان آشنا می‌کند، ما الان می‌فهمیم مشکلات زیست‌محیطی کشورمان چیست، منابع آب ما مشکل دارد. از این نظر دانش‌آموزان که تعدادشان هم زیاد است، راضی هستند.

نکته دیگر در ارتباط با خود کتاب است. از نظر من ساختار کلی کتاب بر سادگی و روانی است، ولی مطالب پراکنده است و پیوستگی ندارد. شاید با یک نگاه نشود کتاب و تمام فصل‌هایش را قضاوت کرد، چون هر فصلی شاید چهارچوب مشخصی داشته باشد، ولی سلیقه‌ای است. مثلاً در قسمت آب و هوا از مقدمه شروع کرده و حتی یک سؤال هم نکرده، ولی مثلاً در قسمت جمعیت خیلی سؤال کرده و جواب هم نداده یا پرسش‌هایی کرده که خیلی ساده‌انگاری است. مثلاً در یک قسمتی گفته است: «نام این سکونتگاه چیست؟» و در زیر یک سکونتگاه روستایی نوشته «سکونتگاه روستاییان» یعنی اصلاً نخواسته است دانش‌آموز جواب بدهد. یا مهاجرت را خوب تعریف نکرده، سکونتگاه‌ها را خوب توضیح نداده، بخش ناهمواری‌ها خوب شرح نداده است. آقای دکتر، من نظر دانش‌آموزان را می‌گویم. آن قسمتی که زاگرس را می‌گوید، مطالب مربوط به زاگرس را می‌گوید ولی یک جایی دیگر که در مورد تخریب زاگرس می‌گوید خوب توضیح نداده است. به نظر من یک مقدار نیاز به هماهنگی دارد.

از نظر عدالت جنسیتی من نمره خوبی به این کتاب نمی‌دهم با وجود اینکه مؤلفش خانم هم هست، ولی متأسفانه براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به نیازهای جنسیتی و هویتی دانش‌آموزان به‌طور کامل پاسخ نداده است. عکس‌های زنان خیلی کم و بیشتر آن‌ها در فضای خاکستری و تیره آمده است. مثلاً زنان را در محیطی نشان می‌دهد که من هیچ‌وقت آرزو نمی‌کنم در آن محیط باشم، در حالی که نیاز یک دانش‌آموز این است که امید به زندگی را در او تقویت کند و او را امیدوار کند که بتواند یک آینده بهتری برای خودش ترسیم کند. بنابراین از این نظر هم من احساس می‌کنم که این کتاب نتوانسته انتظارات را برآورده کند.

در مورد مجله هم به‌نظر من مجله بسیار خوب است. مجله باید بازوی معلم باشد، یعنی باید دو بخش باشد: یکی بخش علمی که نیازهای علمی و اطلاعاتی معلم را برطرف می‌کند و دیگری بخش آموزشی که به معلم کمک می‌کند چگونه تدریس بهتری داشته باشد. بهترین و جدیدترین روش‌ها، شیوه‌ها، ابزارها و خلاصه همه بحث‌های آموزشی در جغرافیا باید در مجله رشد بیاید. مثلاً من معلم باید از طریق مجله بدانم که همکارانم در کشورهای اروپایی و آسیایی از چه روش‌ها و شیوه‌هایی استفاده می‌کنند تا جغرافی برایشان جذاب‌تر شود، ولی در کشور من جغرافیا مورد بی‌مهری قرار می‌گیرد. به‌نظر من، مجله رشد در این زمینه خیلی کمک می‌کند. گاهی بخش علمی آن برایم خیلی بی‌اهمیت می‌شود، زیرا به نظر می‌آید یک جورایی می‌خواهند مثلاً مقاله فلان آقا یا خانم را چاپ بکنند که حالا یک امتیازاتی بگیرد، ولی آن مقاله برای من معلم اصلاً کاربردی ندارد، در حالی که این مجله برای من معلم تألیف می‌شود. پس باید به این نکته توجه داشت. اما باید بگویم که من همیشه از خواندن مجله رشد

بعضی جهات مزیت داشت، ولی کتاب جدید هم از بعضی جهات به کتاب پارسال برتری دارد. در کتاب جدید، مباحث مطرح شده است که با توجه به اینکه قرار است بحث «انسان و محیط» هم ادامه کتاب پارسال باشد. نمی‌توانیم بگوییم از نظر حجم مطالب کمتر شده ولی از نظر مطالب خیلی کمتر شده است. این افزایش مطالب کار معلم را در کلاس خیلی بیشتر می‌کند، به‌خصوص بنده با توجه به اینکه عمدتاً بارش مغزی را در کلاس پیاده می‌کنم وقت کم می‌آورم چون می‌خواهم نظر بچه‌ها را داشته باشم. برای همین گاهی مجبور می‌شوم بچه‌ها را وادار کنم که نظراتشان را خلاصه کنند یا نظر ندهند. اما از لحاظ کلی، کتاب خوبی است. اعتقاد من این است که معلم فقط نباید کتاب را درس بدهد، بلکه ما معلمان نقش بالاتری داریم. باید دید جغرافیایی به بچه‌ها بدهیم همان‌طور که دکتر چوبینه در قالب سؤال «وظیفه یک معلم جغرافیا چیست؟» مطرح کردند. من اعتقاد ندارم که باید از آن الف اول کتاب جغرافیا تا آن ی آخر را معلم بگوید، باید شَم جغرافیایی بچه‌ها را بالا برد. آن وقت دفعه دیگر حساس می‌شوند که آب و هوا چگونه خواهد بود، فردا باران می‌آید یا مثلاً پایان هفته کجا برویم، این یعنی آموزش جغرافیا. مثلاً بچه‌ها گاهی تلفنی یا از طریق دنیای مجازی با من تماس می‌گیرند و می‌گویند که خانواده ما پیشنهاد کردند که کجا برویم، ما گفتیم انتخاب با ما. من به آن‌ها نمی‌گویم که به شما زنگ می‌زنم و می‌گویم حالا شما به ما بگویید که کجا برویم. خوب همین یک دلیل می‌شود که بچه‌ها شَم جغرافیایی پیدا کنند. همین سیستمی که بچه مجبور است شناخت را از خودش آغاز کند، یعنی شَم جغرافیایی. همین که بحث‌های روستایی را مطرح می‌کند، بعد می‌آید سراغ شهر، بعد استان خودش و کشورش و ... به همین صورت یک دید ملی پیدا می‌کند و بعد از آن یک دید جهانی و فراملی پیدا می‌کند. وقتی همه هستی را یکی بدانند، همه انسان‌ها را یکی بدانند، همه زمین‌ها را یکی بدانند و خارج از مرزها به دنبال پدیده‌ای باشد، این یعنی دید جغرافیایی.

جغرافیا لذت می‌برم. برای همین از اولین شماره مجله رشد جغرافیا تا شماره ۱۱۷ را دارم و واقعاً برایم قابل استفاده است. تنها مشکل این مجله با وجود محتوای خیلی خوب آن، توزیع نامناسب آن است که به دست من معلم نمی‌رسد و به نظر من توزیع آن خوب مدیریت نمی‌شود. اگر توزیع خوب مدیریت شود و خیلی سریع و به‌روز به دست معلمان برسد، زحمات دست‌اندرکاران مجله به‌بار می‌نشیند و خستگی کار طاقت‌فرسای تهیه چنین مجله پرباری را از تن آنان به در می‌کند.

چوبینه: ببینید الان تمام شماره‌های مجله از شماره یک تا صد و شانزده در سایت دفتر انتشارات کمک آموزشی درج شده است. اگر به هر دلیلی نمی‌توانید مجله را از طریق مدرسه دریافت نکنید بعد از یک مدت که از چاپ کاغذی آن می‌گذرد روی سایت می‌آورند و همه دوستان می‌توانند به‌طور رایگان استفاده کنند و اگر اشتراک داشته باشید به آدرس شما می‌آید. خواستم این توضیح را بدهم تا نگرانی برطرف شود و مجله در هر شکلش به دست دوستان می‌رسد، البته با یک ماه تأخیر دوستان می‌توانند مجله را روی سایت به شکل پی‌دی‌اف ببینند و از آن استفاده کنند.

عباس سمعی: من دبیر دبیرستان‌های ناحیه یک اراک و دارای مدرک کارشناسی هستم.

مطالبم را در سه زمینه خلاصه می‌کنم: یکی بحث مقایسه کتاب با کتاب پارسال. کتاب پارسال از

نمودار کنار هم آمده که در این نمودارها باید مشخص کنیم در کدام کشورها رشد جمعیت خوب است. مسئله دیگر در مبحث جمعیت اینکه خوب بود به کشورهای مشکل دار در مبحث اشتغال، اقتصاد و جوانان، مثل کشور خودمان، اشاره شود و اینکه رشد زیاد جمعیت می تواند مشکلاتی را هم ایجاد کند و این طور نباشد که فقط جنبه مثبت آن را لحاظ کنیم.

نکته دیگر بحث گردشگری است. گردشگری مقوله ای است که تمام دنیا سرمایه گذاری زیادی روی آن انجام می دهند بدون اینکه منابع کشورشان را از دست بدهند. مشخصاً دو بحث اشاره شده در خصوص کشورمان که بسیار تکان دهنده هم هست رتبه دهم جهان در گردشگری و رتبه خیلی ضعیف در جذب گردشگر است. خوب بود راهکارهایی هم درباره راه های جذب گردشگر و به فرهنگ جهانی در این زمینه اشاره می شد. من احساس می کنم در این کتاب هنوز هم کمبود مبحث «مخاطرات طبیعی» جدی است، یعنی فکر می کنم با وجود اشاره خوب و مفید به مشکلات زیست محیطی، ولی باز هم کمبود بحث مخاطرات جدی حس می شود.

در مورد مجله رشد جغرافیا باید بگویم مجله بسیار خوبی است. من هم تا همین دو سال پیش داشتم، اما متأسفانه دسترسی به آن خیلی سخت شده است. به بیشتر دبیرستان ها هم می رسد، ولی طبق فرمایش همکاران به نظر می آید که یک گروه هایی هستند که نمی خواهند این مجله به دست من دبیر برسد، یا مخفی می کنند یا اطلاع نمی دهند یا جلوی چشم نمی گذارند در حالی که به دبیرستان رسیده و وصول شده است.

چوبینه: به نظر تان این کار برای شان منفعتی دارد؟

شاملو: نمی دانم چه مشکلی است.

چوبینه: آیا برای رفع این مشکل پیشنهادی دارید؟

شاملو: پیشنهاد من این است که از دبیر رسید درخواست شود. هم چنین پیشنهاد می کنم به دلیل محدودیت هایی که در صفحات دارید و خیلی مباحث نیاز به اطلاعات تکمیلی دارد، می توان کم و کسری های کتاب درسی را در مجلات و اگر بشود، در همان سال جاسازی کرد، مثلاً هر ماهی یک مبحثی را مطرح کرد، زیرا ممکن است دبیر نیاز به کمک اطلاعاتی داشته باشد که می توان آن قسمت را در مجله جاسازی کرد.

چوبینه: خیلی متشکرم. متأسفانه انجام این پیشنهاد آخر ممکن نیست، چون ما در سال سه شماره بیشتر چاپ نمی کنیم و برآورده کردن این انتظار به منزله این است که ماهنامه ای باشد که هر ماه بتواند بخشی از انتظارات همکاران را متناسب با زمان تدریس آن فصل از کتاب برآورده کند که در حال حاضر چنین ماهنامه ای وجود ندارد. اما پیشنهاد می کنم گروه آموزشی و انجمن علمی دبیران جغرافیای استان مرکزی در این زمینه پیش قدم شده و ابتکار تولید ماهنامه های متناسب با سرفصل های کتاب تولید نمایند. در پایان از همه دوستانی که لطف کردند و در این بحث شرکت کردند، تشکر می کنم.

اما به قول معروف که می گویند سفره نینداخته یک صدا دارد و سفره ای که می اندازی صد تا صدا دارد، جغرافیا هم وقتی نوشته شود به طبع مشکلاتی مطرح می شود. آن ساختار اولیه که سالم است به جای خودش، ولی یک مقدار فعالیت های کتاب بیشتر از استان مطرح شده، با توجه به اینکه ما کتاب استان داریم به نظرم می آید که یک مقدار فعالیت ها را به خود ایران معطوف کند که ما در جغرافی استان نخواهیم همان سؤال ها را تکرار کنیم، همان جا آن مطالب را بگوییم. یعنی طرح درس برای مطالب این کتاب یک مقدار مشکل شده است. مجبوریم در چارت ها و نمودارها یک مقدار دخل و تصرف کنیم، گرچه من در ابتدا عنوان کردم که نباید ما خودمان را محدود به چهار چوب کتاب بکنیم، چون می دانیم که به هر ترتیب مؤلفان محترم محدودیت هایی دارند و آن ها هم در بسیاری از موارد دستشان بسته است. بنابراین می توانیم باز عمل کنیم، ولی زمان به ما اجازه نمی دهد.

چوبینه: در مورد مجله هم نظر تان را بفرمائید.

سماعی: در مورد مجله من خودم آبونمان بودم و تعداد زیادی از مجلات از طرف خود دفتر برایم می آمد، گاهی در ارسال یک شماره بی نظمی می شد و دوتا برایم می آمد و یک شماره یا چند شماره جا می ماند. برای همین یکی از این مؤسسات فرهنگی قبول کرد که برایم بیاورد. اما وقتی رابطه ام با ایشان قطع شد، مجبور بودم جسته و گریخته گاهی با یک مدیر هماهنگ کنم که برایم بیاورند. مدارس که عوض می شد مجدداً ارتباطمان قطع می شد البته الان که در دنیای خارج از کتاب و از طریق اینترنت می توانیم مجله را داشته باشیم خیلی خوب شده، ولی بهر حال ترتیبش خیلی مهم است. تعداد زیادی از این مجلات را من خودم هدیه کردم به انجمن که الان در انجمن هست و بسیار خوب بود. من می توانم اعتراف کنم اولین و جامع ترین مجله علمی که می توان گفت در داخل به طور جدی مطرح شده، مجله رشد است و شکی در آن نیست، ولی به هر حال ممکن است نقص و کاستی هایی هم داشته باشد.

چوبینه: خیلی متشکرم، لطف کردید.

خالقعلی شاملو: من فوق لیسانس جغرافیا از دانشگاه اصفهان و دبیر جغرافیای ناحیه یک اراک هستم.

خدمتتان عرض کنم در مورد این کتاب و با توجه به محدودیت های صفحات که شما داشتید، در مجموع خوب است، اما نیاز به یک سری ویرایش ها دارد که بیشتر مسائل را همکاران گفتند. قسمت هایی که من در ذهن مانده، یکی بحث ناهموازی هاست که قسمت دشت و جلگه را مثلاً وقتی مطرح می کنیم قبل از اینکه به آن برسیم می بینیم ۵ صفحه بعد هم هست. در مورد مبحث جمعیت، البته اشکالات زیاد است. یکی بحث نمودار هاست که آقای سماعی هم اشاره کردند. در آن جلسه که با مقیاس متفاوتی آورده شدند، دو تا